

Café Evropa | REPORT

TURECKO PO VOLBÁCH – JAKÝM SMĚREM SE BUDE UBÍRAT?

Vít Marek

Srpen 2023

EUROPEUM

Institut pro evropskou politiku EUROPEUM je neziskový, nepolitický a nezávislý think tank, který se zaměřuje na evropskou integraci a soudržnost. EUROPEUM přispívá k posilování demokracie, bezpečnosti, stability, svobody a solidarity napříč Evropou a aktivnímu vystupování České republiky v Evropské unii. EUROPEUM provádí původní výzkum, organizuje veřejné akce a vzdělávací aktivity a formuluje nové názory a doporučení ke zlepšení domácích a evropské politiky.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ve středu 7. června se uskutečnila debata v rámci cyklu Café Evropa, a to na téma: „Turecko po volbách, jakým směrem se bude ubírat?“. Pozvání na debatu přijala **Lucia Najšlová**, politoložka a autorka knihy *Turkey and the EU: The Politics of Belonging*, dále novinářka Deníku N **Dominika Píhová** a **Břetislav Tureček**, vedoucí Centra pro studium Blízkého východu na Metropolitní univerzitě v Praze. Debatu moderoval **Žiga Faktor**, jenž je vedoucím bruselské kanceláře Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM.

Přímo v úvodu nastínil moderátor cíl diskuze, a to analýzu situace v Turecku po nedávném vítězství Recepta Tayyipa Erdoğan, rozbor vlivu tohoto vítězství na stav demokracie v Turecku a vztahy mezi Evropskou unií a Tureckem v příštích letech. Recep Tayyip Erdoğan porazil ve druhém kole květnových prezidentských voleb Kemala Kiliçdaroglu přibližně o 4 procenta hlasů. Na otázku, zda si tím Turci zvolili spornou stabilitu před změnou, odpověděl Břetislav Tureček, který zdůraznil, že mnozí západní novináři byli z výsledků voleb zklamaní. Podle něj však bylo jejich očekávání zkresleno spíše přáním, aby vyhrál opoziční lídr, než reálnou situací v Turecku. V médiích jsme tak dle něj slyšeli názory zejména nespokojených liberálně smýšlejících lidí a ne těch, kteří volby ve výsledku rozhodli. Dominika Píhová připomněla, že situace v západním mediálním prostoru opravdu vypadala rozdílně a až po návštěvě Turecka si sama uvědomila, jak je situace na Západě podávána silněji ve prospěch Kemala Kiliçdaroglu. Zmínila, že když se dotazovala přímo obyvatel Turecka, pochopila, jaké jsou důvody volit někoho, na koho jsou zvyklí už 20 let a kdo podle nich zemi někam posunul.

Po hlubší analýze prezidentských voleb, která připomněla náladu ve společnosti během prezidentských kampaní, se debata přesunula k budoucnosti Turecka se staronovým prezidentem. Břetislav Tureček připomněl, že se Erdoğan v posledních letech snažil znovunavázat vztahy s několika státy, včetně například

Kataru, který Turecko podpořilo v době, kdy byl blokován Saudskou Arábií. Dnes naopak Katar pomáhá Turecku v rámci jeho ekonomických potíží. V této skupině zemí tak existovala obava, že by Erdoğan volby prohrál a byl by narušen tento z jejich pohledu pozitivní trend. Vzhledem k blízkému stoletému výročí založení Turecké republiky pak byla Lucia Najšlová dotázána na podobnost činů zakladatele Mustafy Kemala Atatürka a právě Recepta Tayyipa Erdoğan. Jak je známo, Erdoğan na Atatürka vědomě nenavazuje a částečně jde i proti jeho odkazu. Lucia Najšlová tak vidí podobnost těchto osobností zejména v tom, že se oba snažili úmyslně zapsat do historie Turecka.

Přes téma migrace a připomenutí důležité pozice Turecka v rámci NATO bylo otevřeno téma opozice, v rámci níž se před volbami spojilo 6 subjektů, které nesouhlasily s Erdoganovou politikou. Břetislav Tureček však naznačil, že se opozice po volbách již opět štěpí, což potvrdila i Dominika Píhová, která zdůraznila, že po Erdoğanově výhře ji již nespojuje společný cíl. Moderátor následně připomenul, že na Západě bylo varováno před Erdoğanovým vítězstvím, které by mohlo znamenat „polosmrt turecké demokracie“. Lucia Najšlová by však v tomhle ohledu byla opatrná a podobné označování by spíše označila za záměr médií lákat na šokující titulky. Na divácký dotaz, zda se dají očekávat nějaké Erdoğanovy kroky proti zástupcům opozice odpověděla Dominika Píhová. Uvedla, že tento postup není otázkou očekávání, ale že už je dlouhodobě praktikován a možná v budoucnu bude prováděn intenzivněji vzhledem k tomu, že se Turecko nachází v nesnadné situaci a Erdoğan by mohl právě opozici zneužít a svalit na ni neprávem část viny.

Závěr debaty se soustředil na avizované téma vztahů Turecka s Evropskou unií. Lucia Najšlová naznačila, že přístup EU k Turecku se odráží v jeho vnitřní politice a zchladnutí vztahů mezi subjekty mu neprospívá. Břetislav Tureček se domnívá, že

Turecko vůči Západu dělá, co může a dle jeho slov nesmíme zapomínat na to, že hodnotíme Turecko očima Evropy.